

Sygn. akt **III AUa 1702/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jolanta Cierpiał (spr.)

Sędziowie: SSA Małgorzata Aleksandrowicz

del. SSO Roman Walewski

Protokolant: st.sekr.sąd. Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2017 r. w Poznaniu

sprawy **G. T.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.**

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu

na skutek apelacji G. T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 21 kwietnia 2016 r. sygn. akt VII U 2554/15

1. **uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i przekazuje sprawę pozwanemu organowi rentowemu do ponownego rozpoznania,**
2. **zasądza od pozwanego na rzecz odwołującego kwotę 30 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.**

del. SSO Roman Walewski	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Małgorzata Aleksandrowicz
-------------------------	----------------------	-------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 lipca 2015 r. o nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że w stosunku do G. T. od 1 czerwca 2014r. ma zastosowanie polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych.

W odwołaniu z dnia 27 sierpnia 2015 r. G. T. wniósł o zmianę powyższej decyzji i stwierdzenie, że od dnia 1 czerwca 2014r. - odwołujący podlega ustawodawstwu słowackiemu względnie o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania, a nadto o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2016 r., wydanym w sprawie VII U 2554/15, Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił odwołanie.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące rozważania faktyczne i prawne:

Odwołujący G. T. od dnia 6 sierpnia 1986 r. prowadzi w L. jednoosobową działalność gospodarczą, której przeważającą część stanowi działalność związana z doradztwem w zakresie informatyki.

G. T. jest czynnym podatnikiem podatku od towarów i usług VAT. Za 2014 r. odwołujący wykazał z tytułu prowadzenia ww. działalności gospodarczej w zeznaniu podatkowym PIT-36: przychód w kwocie 101.332,93 zł; koszty uzyskania przychodu w wysokości 67.121,68 zł; i dochód w kwocie 34.211,25 zł. Podatnik za 2014 rok wykazał w złożonym zeznaniu podatkowym dochód osiągnięty na terytorium Słowacji w wysokości 1.022,07 zł.

Na dzień 17 marca 2016 roku zgodnie z informacją Naczelnika Urzędu Skarbowego w L. G. T. nie złożył zeznania podatkowego za 2015 roku, którego upływ termin przypadał na dzień 30 kwietnia 2016 roku.

Od dnia 1 czerwca 2014 r. odwołujący podjął dodatkowo pracę na terenie Słowacji dla pracodawcy (...)W umowie o pracę z dnia 1 czerwca 2014 r. strony wskazały, że G. T. będzie wykonywał pracę promotora usług i produktów świadczonych przez pracodawcę albo klientów pracodawcy. Powyższa praca charakteryzuje się w szczególności kontaktem z potencjalnymi klientami pracodawcy i jego aktualnymi klientami, prezentacją i promocją działalności pracodawcy i jego klientów, zapewnieniem pisemnych źródeł, materiałów i urządzenia technicznego w celu realizacji i przeprowadzenia szkoleń internetowych (pkt. 2.3 – 2.3.3 umowy o pracę). Praca na terenie Słowacji jest wykonywana w wymiarze 10 godzin miesięcznie z wynagrodzeniem 40 euro miesięcznie.

W dniu 10 lipca 2014 r. pozwany otrzymał wniosek G. T. z dnia 9 lipca 2014 r. o ustalenie ustawodawstwa właściwego z tytułu aktywności zawodowej wykonywanej w dwóch lub więcej krajach Unii Europejskiej. We wniosku G. T. poinformował, że od dnia 1 czerwca 2014 r. podjął dodatkowo pracę na terenie Słowacji, a w Polsce prowadzi działalność gospodarczą. Do wniosku o ustalenie ustawodawstwa dołączono umowę o pracę zawartą na okres od 1 czerwca 2014 r. z pracodawcą słowackim – firmą (...) s.r.o. na Słowacji oraz(...).

Pismem z dnia 23 lipca 2014 r. (...) Oddział w O. poinformował G. T., że od dnia 1 czerwca 2014 r. odwołujący podlega ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, i to na podstawie art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady o nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w związku z okolicznością, iż w ocenie organu rentowego żadna z aktywności zawodowych G. T. nie miała charakteru marginalnego. O treści w.w. pisma instytucja słowacka została poinformowana przez pozwanego w dniu 28 lipca 2014 roku.

W dniu 26 września 2014 r. Socialna Poistovna, słowacka instytucja ubezpieczeniowa, poinformowała polski organ rentowy, iż stosownie do art. 2.2.b (5b) zdanie pierwsze rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 465/2012 z dnia 22.05.2012r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenia (WE) 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004, które weszło w życie z dniem 28.06.2012 r. do celów oznaczenia stosowania przepisów prawa, zgodnie z art. 13 rozporządzenia podstawowego nie uwzględnia się czynności pomijalnych. Socialna Poistovna zawiadomiła polski organ rentowy, iż z treści umowy o pracę zawartej z odwołującym wynika, iż zakres jego czynności obejmuje 10 godzin pracy miesięcznie, za wynagrodzeniem 40 EURO, a w związku Socialna Poistovna uznała, iż na podstawie art. 16 (3) rozporządzenia wykonawczego nr 987/2009 nie może przyjąć stanowiska polskiego organu rentowego w zakresie stosowania w odniesieniu do G. T. przepisów słowackich. Świadczenie pracy przez G. T. na rzecz spółki (...) s.r.o. na terytorium Republiki Słowackiej ma charakter czynności pomijalnych (marginalnych).

Pismem z dnia 26 września 2014 roku ZUS Oddział w O. poinformował G. T. o ww. stanowisku Socialnej Poistownej z dnia 4 września 2014 roku, a nadto wezwał odwołującego do przedłożenia w terminie 7 dni dokumentów dotyczących

wykonywania przez niego pracy, a w szczególności wystawionego przez słowacką instytucję ubezpieczeniową formularza (...), co umożliwiłoby ponowne zwrócenie się do słowackiej instytucji o zajęcie stanowiska w sprawie. Nadto, poinformowano odwołującego, iż nieprzedłożenie ww. dokumentów, w związku z faktem, iż odwołujący wyrejestrował się z ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego na druku (...) od 01.06.2014r., został on zobowiązany od dnia 1 czerwca 2014r. do zgłoszenia się do ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

W odpowiedzi na pismo z dnia 26 września 2014 r., G. T. w załączeniu do pisma z dnia 2 października 2014 roku przesłał dokumentację potwierdzającą zatrudnienie na Słowacji w postaci: kopii umowy o pracę, protokołu potwierdzającego wykonywanie pracy na terenie Słowacji oraz przelewów wynagrodzenia za pracę otrzymywanych z firmy (...) s.r.o. Nadto, odwołujący poinformował, iż praca na terenie Słowacji polega zgodnie z warunkami umowy o pracę na promowaniu usług i produktów świadczonych przez spółkę (...) i jej klientów, przede wszystkim na dystrybucji ulotek oraz materiałów promocyjnych, a nadto, iż wynagrodzenie miesięcznie otrzymuje w wysokości 40 euro na własny rachunek bankowy, a pracodawca zaproponował mu nierównomierny podział czasu pracy. G. T. wskazał też, iż słowacki organ ubezpieczeniowy nie wydał mu formularza (...), ponieważ oczekuje na prawomocną decyzję ZUS w sprawie ustalenia właściwego ustawodawstwa.

Pismem z dnia 28 października 2014 roku (doręczonym Socialnej Poistovnej w dniu 3 listopada 2014 roku) ZUS poinformował Socialną Poistovną, iż podtrzymuje swoje stanowisko dotyczące podlegania G. T. do ubezpieczeń społecznych w Republice Słowackiej, i to wskazując, iż praca, wykonywana przez Pana G. T. u słowackiego pracodawcy nie ma charakteru marginalnego, gdyż:

- 1) pracownik wykonuje pracę w wymiarze 10 godzin miesięcznie, co rocznie daje 120 godzin pracy,
- 2) wymiar czasu pracy pracownika najemnego w Polsce w roku 2014 wynosi 2000 godzin,
- 3) odnosząc roczną normę do wymiaru czasu pracy wykonywanej przez pracownika na Słowacji uzyskujemy wynik 6 % ($120 \times 100 / 2000 = 6\%$),
- 4) pracownik za pracę na terenie Słowacji uzyskuje miesięcznie 40 Euro, co w przeliczeniu na PLN daje kwotę ok. 145 zł,
- 5) minimalne wynagrodzenie w Polsce w roku 2014 wynosi 1.680 zł miesięcznie,
- 6) odnosząc wynagrodzenie minimalne do wynagrodzenia uzyskanego przez pracownika na Słowacji uzyskujemy wynik 8,63 %. ($145 \times 100 / 1680 = 8,63\%$)

Nadto, organ rentowy poinformował, iż zgodnie z powyższymi ustaleniami nie można przyjąć stanowiska, że praca wykonywana przez Pana G. T. na terenie Słowacji ma charakter marginalny, gdyż zgodnie z interpretacją art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE 30.04.2004 nr L 166/1 ze zm.) za pracę o charakterze marginalnym uznaje się pracę, która zajmuje mniej niż 5 % regularnego czasu pracy, lub stanowi mniej, niż 5% całkowitego wynagrodzenia pracownika.

Pismem z dnia 18 marca 2015 roku (doręczonym Socialnej Poistovnej w dniu 23 marca 2015 roku) ZUS ponownie poinformował Socialną Poistovną, iż podtrzymuje swoje stanowisko dotyczące podlegania G. T. do ubezpieczeń społecznych w Republice Słowackiej, i to wskazując, iż praca, wykonywana przez Pana G. T. u słowackiego pracodawcy nie ma charakteru marginalnego, gdyż:

- 1) pracownik wykonuje pracę w wymiarze 10 godzin miesięcznie, co rocznie daje 120 godzin pracy,
- 2) wymiar czasu pracy pracownika najemnego w Polsce w roku 2014 wynosi 2000 godzin,

3) odnosząc roczną normę do wymiaru czasu pracy wykonywanej przez pracownika na Słowacji uzyskujemy wynik 6 % ($120 \times 100 / 2000 = 6\%$),

4) pracownik za pracę na terenie Słowacji uzyskuje miesięcznie 40 Euro, co w przeliczeniu na PLN daje kwotę ok. 145 zł,

5) minimalne wynagrodzenie w Polsce w roku 2014 wynosi 1.680 zł miesięcznie,

6) odnosząc wynagrodzenie minimalne do wynagrodzenia uzyskanego przez pracownika na Słowacji uzyskujemy wynik 8,63 %. ($145 \times 100 / 1680 = 8,63\%$)

Nadto, organ rentowy poinformował, iż zgodnie z powyższymi ustaleniami nie można przyjąć stanowiska, że praca wykonywana przez Pana G. T. na terenie Słowacji ma charakter marginalny, gdyż zgodnie z interpretacją art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE 30.04.2004 nr L 166/1 ze zm.) za pracę o charakterze marginalnym uznaje się pracę, która zajmuje mniej niż 5 % regularnego czasu pracy, lub stanowi mniej, niż 5% całkowitego wynagrodzenia pracownika.

Nadto, polski organ ubezpieczeniowy poinformował, iż do daty sporządzania pisma nie otrzymał nadal odpowiedzi na wcześniejsze swoje pismo z dnia 28 października 2014 roku co do kwestii podlegania przez G. T. ubezpieczeniom społecznym na Słowacji oraz wniósł o wydanie dla odwołującego zaświadczenia (...).

Pismem z dnia 23 kwietnia 2015 roku, Socialna Poistovna zawiadomiła w dniu 4 maja 2015 roku ZUS Oddział w O. o braku zgody na wstępne określenie mającego zastosowanie prawa słowackiego. Na poparcie swojego stanowiska słowacka instytucja ubezpieczeniowa przywołała przepis art. 2 (2) (b) (5b) zdanie pierwsze rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 465/2012 z 22 maja 2012, zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenie (WE) nr 2009 dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004, które to w życie z dniem 28.06.2012, stosownie do których praca o charakterze marginalnym nie będzie brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia podstawowego. W dalszej części pisma słowacki organ ubezpieczeniowy wskazał, iż zgodnie z Praktycznym Poradnikiem - Ustawodawstwo mające zastosowanie w Unii Europejskiej (UE), Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) i w Szwajcarii z grudnia 2013, praca o charakterze marginalnym to praca, która jest stała, ale ma niewielkie znaczenie pod względem czasu i zysku ekonomicznego. Zaleca się jako wskazówkę uznanie za pracę o charakterze marginalnym działalność, która zajmuje mniej niż 5 % regularnego czasu pracy i/ lub stanowi mniej niż 5 % całkowitego wynagrodzenia pracownika. Charakter wykonywanej pracy, np. praca o charakterze pomocniczym, pozbawiona niezależności, może również posłużyć za wskaźnik pracy o charakterze marginalnym. Słowacki organ ubezpieczeniowy zwrócił także uwagę, iż ww. Praktyczny Podręcznik podaje również inne czynniki, które należy uwzględnić oraz które zostały zawarte w podstawowej definicji prac marginalnych, a mianowicie zysk ekonomiczny. Socialna Poistovna nadmieniła, iż jeżeli G. T., za pracę wykonywaną na rzecz spółki (...) s.r.o., jest wypłacane wynagrodzenie w kwocie 40 EUR miesięczne, to po odliczeniu kosztów, które wyżej wymieniony ponosi w związku z wykonywaniem tej pracy (koszty podróży, żywienia itp.) powstaje uzasadniona wątpliwość dotycząca zysku ekonomicznego z wykonywanej pracy, zwłaszcza jeżeli częścią tych kosztów są również rachunki za zakwaterowanie na terenie Republiki Słowackiej, co najmniej za jedną noc w miesiącu kalendarzowym, rzeczywiste koszty mogą przekroczyć kwotę wypłaconą wyżej wymienionemu przez spółkę (...) s.r.o. W konkluzji ww. pisma słowacka instytucja ubezpieczeniowa podtrzymała stanowisko, iż działalność G. T. na rzecz spółki (...) s.r.o. przy uwzględnieniu wszystkich ww. czynników ma charakter zaniebdywalny (marginalny), ponieważ zysk ekonomiczny z wykonywanej pracy jest zaniebdywalny.

Pismem z dnia 12 maja 2015 roku ZUS Oddział w O., informując G. T. o treści pisma Socialnej Poistovnej z dnia 23 kwietnia 2015 roku, wezwał go do dostarczenia innych niż wcześniej przedłożonych w sprawie dokumentów dotyczących wykonywania przez niego pracy na Słowacji, a w szczególności formularza (...), i to w terminie 7 dni.

W dniu 5 maja 2015 roku (datownik stempla pocztowego- k. 107 akt rentowych) G. T. złożył wypełniony formularz druku (...).

Pismem z dnia 28 maja 2015 roku ZUS Oddział w O. zawiadomił Socialną Poistovną, iż G. T. złożył formularz druku(...), potwierdzający pośrednio objęcie ubezpieczeniem na Słowacji, i to wzywając słowacką instytucję ubezpieczeniową do wyjaśnienia faktu wydania ww. dokumentu, a nadto informując, iż wnosi o wydłużenie terminu do zebrania wszystkich dokumentów niezbędnych dla zakończenia procedury w terminie 3 miesięcy.

Pismem z dnia 2 czerwca 2015 roku Socialna Poistovna poinformowała ZUS Oddział w O., iż na formularzu (...)właściwy oddział poświadczył jedynie okresy ubezpieczenia, którym G. T. podlegał w myśl wewnętrznych przepisów zabezpieczenia społecznego Republiki Słowackiej. Nadto, słowacki organ ubezpieczeniowy zawiadomił, iż jeżeli w trakcie prowadzonego postępowania zostanie wykazane, że G. T. podlegał polskim przepisom zabezpieczenia społecznego, wówczas Socialna Poistovna, ogłosi formularz (...) jako nieważny w pełnym zakresie i następnie wyda wyżej wymienionemu zaświadczenie o nie podleganiu obowiązkowi ubezpieczenia.

G. T. przedłożył wydruki potwierdzeń otrzymania wynagrodzenia za pracę na Słowacji za okres od września 2014 roku do kwietnia 2015 roku w następujących wysokościach:

- w październiku 2015 roku – 146,26 zł,
- w listopadzie 2015 roku – 146,37 zł,
- w grudniu 2015 roku – 146,48 zł,
- w styczniu 2016 roku – 149,71 zł,
- w lutym 2016 roku- 145,16 zł,
- w marcu 2016 roku – 143,40 zł,
- w kwietniu 2016 roku – 139,70 zł,
- w maju 2016 roku – 140,59 zł.

Odwołujący G. T. przedłożył pismo pokontrolne Inspektoratu Pracy na Słowacji z dnia 5 czerwca 2013 roku, w którym nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pismem z dnia 9 lipca 2015 roku ZUS Oddział w O. zawiadomił Socialną Poistovną o anulowaniu pisma z dnia 23 lipca 2014 roku, na mocy którego zostało ustalone wobec G. T. ustawodawstwo ubezpieczeniowe słowackie.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, jak również w aktach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. o nr (...) i uznał go za niesporny, bowiem spór stron dotyczył okoliczności podlegania przez odwołującego słowackiemu systemowi ubezpieczeń społecznych, na co wpływ miała ocena, czy bezspornie wykonywana przez odwołującego na terenie Słowacji praca miała charakter marginalny.

Sąd I instancji oparł rozważania prawne na przepisach: art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz.U. z 2015 r., nr 121) oraz przepisach art. 11 ust. 1, ust. 3 lit. a), art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE.L.2004.166.1) - zwane dalej rozporządzeniem podstawowym – oraz art. 6, art. 14 ust. 5, art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.U.E.L.2009.284.1) - zwanego dalej rozporządzeniem wykonawczym oraz przykładach z orzecnictwa.

Sąd Okręgowy wskazał, że poinformowanie przez osobę wykonującą pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania wymaga - ze względu na zaistnienie czynnika ponadkrajowego w ubezpieczeniu społecznym - zastosowania procedury przestrzegającej właściwości i kompetencji instytucji ubezpieczeń społecznych, przewidzianej w przepisach art. 16 rozporządzenia nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Informacja, o której mowa, jest podstawą do niezwłocznego, lecz tylko wstępnego i tymczasowego ustalenia dla niej ustawodawstwa właściwego, stosowanie do zasad kolizyjnych ustalonych w art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. O tymczasowym określeniu prawa, według którego obejmuje się tę osobę ubezpieczeniem społecznym, instytucja miejsca zamieszkania wnioskodawcy informuje wyznaczone instytucje państwa, w którym wykonywana jest praca. Od tej chwili biegnie termin dwóch miesięcy, w czasie których przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji może poinformować instytucję miejsca zamieszkania o niemożności zaakceptowania ustalonego ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii. Gdy to nie nastąpi tymczasowe określenie ustawodawstwa staje się ostateczne.

Dalej Sąd Okręgowy nadmienił, że w rozpoznawanej sprawie organ rentowy był więc zobowiązany do zastosowania procedury przestrzegającej właściwości i kompetencji instytucji ubezpieczeń społecznych, przewidzianej w przepisach art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Organ rentowy miał więc obowiązek wstępnego i tymczasowego ustalenia dla odwołującego ustawodawstwa właściwego, stosowanie do zasad kolizyjnych ustalonych w art. 13 rozporządzenia podstawowego, a o tymczasowym określeniu prawa miał obowiązek poinformować wyznaczoną słowacką instytucję. Z kolei od momentu poinformowania słowackiej instytucji biegnie termin dwóch miesięcy, w czasie którego słowacka instytucja mogła poinformować polski organ rentowy o niemożności zaakceptowania ustalonego ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii, co w rozpoznawanej sprawie nastąpiło.

W ocenie Sądu Okręgowego, postępowanie pozwanego było zgodne ze wskazanymi powyżej przepisami kolizyjnymi. W dniu 28 lipca 2014 r. do Socialnej Poistovnej, słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, doręczono zawiadomienie polskiej instytucji ubezpieczeń społecznych, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O., zgodnie z którym G. T. od dnia 1 czerwca 2014 r. podlega przepisom ubezpieczeń społecznych Republiki Słowackiej. Słowacki organ ubezpieczeniowy zajął inne stanowisko w sprawie, i to w pismach o których szczegółowo mowa jest w części tzw. „ustaleniowej” niniejszego uzasadnienia. Ostatecznie polski i słowacki organ ubezpieczeniowy zajęły wspólne stanowisko, co do braku podlegania przez odwołującego ubezpieczeniom społecznym na terenie Słowacji i co zostało wyartykułowane w zaskarżonej decyzji.

Sąd I instancji uznał, że brak jest zatem aktualnie rozbieżności pomiędzy instytucjami różnych Państw Członkowskich w zakresie ustawodawstwa właściwego w przypadku odwołującego. Wcześniej jednak istniały podstawy do wdrożenia przez instytucje właściwe trybu dialogu i koncyliacji, opisanego w art. 6 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego i rozwiniętego w Decyzji nr (...)z 12 czerwca 2009 roku w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004, bowiem tryb ten ma zastosowanie wyłącznie wtedy, gdy pomiędzy instytucjami właściwymi Państw Członkowskich istnieje rozbieżność w zakresie ustalenia ustawodawstwa właściwego (punkt 1 lit b. decyzji), co w sprawie pierwotnie miało miejsce (pierwotnie polski organ rentowy tymczasowo ustalił podleganie odwołującego słowackiemu ustawodawstwu ubezpieczeniowemu, co następnie było konsekwentnie kwestionowane przez Socialną Poistovną).

W ocenie Sądu Okręgowego samo zawarcie umowy o pracę na terenie Słowacji, czy wykonywanie w innym kraju Unii Europejskiej pracy o charakterze marginalnym, nie skutkuje absolutnie przyjęciem stanowiska, że w sprawie ma zastosowanie słowackie ustawodawstwo z zakresu ubezpieczeń społecznych. W ocenie tut. Sądu świadczona przez odwołującego praca na Słowacji miała rzeczywiście charakter marginalny, co potwierdza analiza materiału dowodowego niniejszej sprawy. Nota bene odwołujący G. T. prawidłowo wezwany na termin rozprawy w dniu 7 kwietnia 2016 roku nie stawił się, co niewątpliwie w konsekwencji jest dla niego okolicznością niekorzystną

i skutkowało pominięciem dowodu z jego zeznań (o skutkach niestawiennictwa odwołujący został prawidłowo pouczony – k. 12 i 26 akt). Zważywszy jednak na analizę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, za uprawnione należy przyjąć twierdzenie, że praca odwołującego na Słowacji nie miała dla niego żadnego znaczenia ekonomicznego. Biorąc pod uwagę koszt podróży i noclegu oraz okoliczności, że odwołujący otrzymywał z tytułu umowy o pracę ok. 140 – 150 zł miesięcznie, nie miał sposób stwierdzić jakkolwiek opłacalność takiego przedsięwzięcia. Co więcej, G. T. nie kwestionował faktu, że w okresie spornym kontynuował prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce i uzyskiwał z tego tytułu przychody. Ubezpieczony w okresie spornym nie zgłaszał ani przerw ani zawieszek w prowadzeniu działalności gospodarczej (zaświadczenie o prowadzeniu działalności gospodarczej w aktach rentowych).

Sąd I instancji przytoczył, że poniesione przez odwołującego twierdzenia, że jego praca na terenie Słowacji wbrew stanowisku organu rentowego nie miała charakteru marginalnego. Odwołujący, a także organ rentowy nawiązują w tym zakresie do definicji pracy marginalnej zawartej w Praktycznym Poradniku Ustawodawstwa mającego zastosowanie do pracowników w Unii Europejskiej, Europejskim Obszarze Gospodarczym i Szwajcarii, wydanym przez Komisję Administracyjną do spraw Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego (brak jest definicji legalnej pracy marginalnej, zob. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 czerwca 2014 r. o sygn. III AUa 2105/13). Za pracę w takim znaczeniu uważa się jednak pracę, która jest stała, ale ma niewielkie znaczenie pod względem czasu oraz zysku ekonomicznego. Zaleca się, aby przyjmując wskaźnik, zgodnie z którym za pracę o marginalnym charakterze uznawać będzie się pracę zajmującą mniej niż 5% regularnego czasu pracy pracownika i/ lub przynoszącą mniej niż 5% jego całkowitego wynagrodzenia. Arytmetyczne porównanie czasu pracy na Słowacji, tj. liczby przepracowanych tam godzin, do czasu pracy (liczby godzin) w Polsce nie jest możliwa do precyzyjnego określenia (odwołujący nie złożył zeznań w sprawie). Okoliczność, iż owa działalność gospodarcza była prowadzona przez odwołującego w Polsce już od 1986 roku, prowadzi jednakże do konstatacji, iż stanowiła ponad 5% łącznego czasu pracy skoro od tak wielu lat była źródłem jego dochodów. Odnośnie zaś kwestii całościowych przychodów z działalności gospodarczej do przychodów z tytułu stosunku pracy, to należy zauważyć, iż dochód odwołującego za pracę na terenie Słowacji stanowił w 2014 roku kwotę 1.022,07 zł, natomiast dochód z działalności gospodarczej odwołującego za 2014 rok wyniósł 34.211,25 zł. Porównanie obu wartości matematycznych wskazuje, iż dochód z pracy na Słowacji wynosił w 2014 roku ok. 2,99% całej kwoty dochodów płatnika z tytułu działalności gospodarczej w Polsce, i to biorąc pod uwagę dochody płatnika wykazane w Pit- 36 (vide: k. 125 akt rentowych). W tym miejscu należy nadmienić, iż w Pit- 36 odwołujący wykazał za 2014 rok dochód z tytułu pracy na Słowacji w wysokości 1.022,07 zł, a w związku z tym nie można przyjąć innej wartości matematycznej za 2014 rok z tego tytułu. Z kolei odnośnie dochodów G. T. z działalności gospodarczej za rok 2015 nie było możliwe ich określenie, i to po pierwsze, dlatego, iż na dzień udzielania Sądowi odpowiedzi na zapytanie, odwołujący nie złożył jeszcze Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w L. oświadczenia w tymże zakresie, a po drugie, odwołujący nie stawiając się na rozprawie w dniu 7 kwietnia 2016 roku uniemożliwił poczynienie tychże ustaleń na podstawie choćby jego zeznań. Biorąc pod uwagę także i ostatnie wymienione kryterium, słusznie organ rentowy przyjął, że na tej podstawie nie jest możliwe przyjęcie za właściwe ustawodawstwa słowackiego.

W konkluzji rozważań nadmienia się, iż za całkowicie zbędne Sąd Okręgowy uznał wzywianie w charakterze strony zainteresowanej słowackiego pracodawcę, a to z uwagi na bezsporne istotne w sprawie okoliczności. Nadto, Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, iż organ rentowy nie podnosił w sprawie ani fikcyjności zatrudnienia odwołującego na Słowacji, ani też braku wykonywania pracy, a jedynie uwypuklił w decyzji argument marginalnego charakteru pracy świadczonej przez G. T. u słowackiego pracodawcy (...) s.r.o., który ostatecznie skutkowało wydaniem zaskarżonej decyzji.

W świetle przywołanych rozważań - w ocenie Sądu Okręgowego - nie można uznać pracy G. T. na terenie Słowacji jako pracy najemnej, która powoduje zbieg dwóch tytułów do ubezpieczenia i która rodziłaby pierwszeństwo do podlegania ubezpieczeniom społecznym na terenie Słowacji. W związku z powyższym, w ocenie Sądu Okręgowego, organ rentowy zasadnie stwierdził, iż G. T. wykonuje swoją aktywność zawodową wyłącznie na terenie Polski, a w związku z tym podlega polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie jako bezzasadne.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł G. T. i wniósł o:

1. zmianę wyroku Sądu I instancji i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez stwierdzenie, że w zakresie ubezpieczeń społecznych, w związku z wykonywaniem działalności gospodarczej w Polsce oraz pracy najemnej na rzecz spółki (...) na Słowacji, powód podlega słowackiemu ustawodawstwu od 1 czerwca 2014 r.;
2. z ostrożności procesowej – o uchylenie wyroku Sądu I instancji oraz skierowanie sprawy do Sądu I instancji lub Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu uzupełnienia materiału dowodowego i rozpoznania istoty sprawy;
3. zasądzenie od organu rentowego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego wg norm przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

1. art. 14 ust. 5b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 (dalej: Rozporządzenie Wykonawcze) poprzez jego błędną wykładnię polegającą na założeniu, że charakter marginalny ma praca w wymiarze 10 godzin miesięcznie za wynagrodzeniem 40 euro;
2. art. 13 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (dalej: Rozporządzenie podstawowe) poprzez jego błędną wykładnię tj. zrównanie „wykonywania pracy najemnej” z „objęciem ubezpieczeniami społecznymi” i uzależnienie zastosowania art. 13 ust. 3 Rozporządzenia podstawowego od przedłożenia dokumentu potwierdzającego objęcie ubezpieczeniem społecznym, podczas gdy rozporządzenie mówi jedynie o „wykonywaniu pracy najemnej”, a nie „podleganiu ubezpieczeniom społecznym”;

II. naruszenie przepisów prawa procesowego tj.:

1. art. 3 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 poprzez przeniesienie na powoda obowiązku gromadzenia i przedstawiania wszelkich, a nie niezbędnych informacji, w szczególności poprzez zobowiązanie powoda do składania dowodów na okoliczność ustalenia marginalności lub braku marginalności zatrudnienia, podczas gdy to organ rentowy jako kwestionujący charakter wykonywanej pracy zobowiązany był udowodnić, że wbrew przedłożonej umowie powód świadczy pracę marginalną;
2. art. 3 ust. 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 oraz art. 477¹¹ § 1 KPC poprzez zaniechanie zawiadomienia spółki (...) s.r.o. będącego pracodawcą powoda o toczącym się postępowaniu, podczas gdy niniejsze postępowanie bezpośrednio dotyczy nie tylko pracownika, ale i pracodawcy, który odprowadza składki na ubezpieczenie społeczne za pracownika i który jest bezpośrednio zainteresowany wynikiem postępowania;
3. art. 233 KPC poprzez dokonanie oceny materiału dowodowego w sposób dowolny tzn.:
 1. w szczególności poprzez wywiedzenie z materiału dowodowego, że zatrudnienie powoda na Słowacji ma charakter marginalny, podczas gdy ze złożonych przez powoda dokumentów takie okoliczności nie wynikają, a jedynie fakt, że świadczy pracę przez 10 godzin miesięcznie za wynagrodzeniem 40 euro;
 2. w szczególności poprzez wywiedzenie z pisma słowackiego organu, że zatrudnienie powoda na Słowacji ma charakter marginalny, podczas gdy nie można tego uznać za fakt, a za opinię, a także niemożliwe jest wydanie takiej oceny bez wiedzy o pracy powoda w obydwu krajach, a słowacki organ nie posiada takiej wiedzy, a ponadto polski organ rentowy powinien we własnym zakresie dokonać analizy kwestii marginalności;

3. w szczególności poprzez wywiedzenie z okoliczności, że powód prowadzi działalność od 1986 r., że działalność ta jest na tyle opłacalna, że każde zatrudnienie na Słowacji będzie miało charakter marginalny, podczas gdy z czasu prowadzenia działalności nie można wywodzić informacji o dochodach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się o tyle uzasadniona, że doprowadziła do uchylecia zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.

Odnosząc się do podniesionych przez apelującego zarzutów przypomnieć wypada, na co słusznie wskazał także Sąd Okręgowy, że dla ustalenia podlegania określone systemowi ubezpieczeń społecznych przez osobę wykonującą równocześnie pracę najemną oraz pracę na własny rachunek na terenie różnych Państw Członkowskich Unii Europejskiej, mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z 29.04.2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L z 2004 r. Nr 166 poz. 1) – zwane dalej „rozporządzeniem podstawowym” oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z 16.09.2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia Nr 883/2004 (Dz. U. UE L z 2009 r. Nr 284 poz. 1) – zwanego dalej „rozporządzeniem wykonawczym”.

Od daty wejścia Polski do Unii Europejskiej osoba będąca równocześnie pracownikiem najemnym na terytorium jednego z Państw Członkowskich oraz prowadząca działalność na własny rachunek w Polsce, nie podlega ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia w Polsce pozarolniczej działalności gospodarczej na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 13 pkt 4 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz. U. z 2015r. poz. 121 z późn. zm.).

Zgodnie bowiem z art. 11 ust. 1 rozporządzenia 883/2004, osoby, do których stosuje się rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego. Ustawodawstwo właściwe jest ustalane zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia. Z art. 13 ust. 3 rozporządzenia 883/2004 wynika, że osoba, która wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich, podlega ustawodawstwu tego państwa członkowskiego, w którym wykonuje pracę najemną. Wyłączona jest tym samym możliwość ustalenia prawa właściwego dla tego stosunku prawnego w inny sposób niż wskazany przez ten przepis.

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej opiera się więc na zasadzie, zgodnie z którą osoby przemieszczające się na terytorium Unii podlegają systemowi zabezpieczenia tylko jednego państwa członkowskiego (art. 11 rozporządzenia 883/2004). Zasada ta ma zapobiec wystąpieniu zbiegu mających zastosowanie przepisów ustawodawstw krajowych oraz komplikacji, które mogłyby z tego wyniknąć (pkt 15 preambuły do rozporządzenia 883/2004).

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy zasadą, która mogła mieć zastosowanie przy wyborze jednego z dwóch ustawodawstw z zakresu zabezpieczenia społecznego, była zasada koordynacji przewidziana w art. 13 ust. 3 rozporządzenia 883/2004, na którą ta zasadnie zwrócił uwagę zarówno organ rentowy, jak i Sąd Okręgowy.

W celu zastosowania tej zasady regulacje unijne określają jednak stosowną procedurę postępowania wyznaczonych instytucji ubezpieczeniowych zainteresowanych państw członkowskich. Procedurę tę opisuje art. 16 rozporządzenia 883/2004. Zgodnie z art. 16 ust. 1 rozporządzenia, osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, a stosownie do art. 16 ust. 2 wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego i art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu. Jak stanowi art. 16 ust. 3, tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne

w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii.

Dla określenia kompetencji organu rentowego oraz sądów polskich w zakresie ustalenia istnienia zatrudnienia pracowniczego w innym państwie członkowskim (odpowiednio - możliwości zastosowania art. 13 ust. 3 rozporządzenia 883/2004 przy ustalaniu ustawodawstwa właściwego dla ubezpieczonego mającego miejsce zamieszkania w Polsce oraz zastosowania poszczególnych etapów procedury opisanej w art. 16 rozporządzenia 987/2009) istotne znaczenie ma stanowisko przyjęte w wyroku Sądu Najwyższego z 06.06.2013 r., II UK 333/12 (OSNP 2014 Nr 3, poz. 47). W wyroku tym Sąd Najwyższy stwierdził, że nie jest dopuszczalna ocena stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim przez instytucję miejsca zamieszkania osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa, ponieważ stwierdzenia spełnienia warunków ubezpieczenia społecznego w systemie prawnym państwa wykonywania pracy podlegającym koordynacji na podstawie rozporządzenia 883/2004 dokonują organy właściwe do stosowania tego prawa. Oznacza to, że polski organ rentowy (jako instytucja właściwa według miejsca zamieszkania wnioskodawcy) nie ma kompetencji do oceny spełnienia warunków objęcia wnioskodawcy ubezpieczeniem społecznym w innym państwie członkowskim z tytułu wykonywania tam pracy najemnej. Wynika z tego, że do organu rentowego należy przede wszystkim ustalenie (w trybie i sposób przewidziany w ww. art. 16) czy osoba uprawniona podlega ubezpieczeniu społecznemu w innym państwie członkowskim (państwie, gdzie wykonywana jest praca najemna), a nie ustalenie czy ważny jest stosunek prawny (np. umowa o pracę najemną) będący podstawą objęcia jej ubezpieczeniem społecznym w tym państwie. Jeżeli organ rentowy poweźmie wątpliwości co do ważności stosunku prawnego będącego podstawą objęcia tytułem ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim w ramach postępowania w przedmiocie ustalenia ustawodawstwa właściwego, to nie może samodzielnie przesądzać tej kwestii, lecz musi wyczerpać formalny tryb ustalania właściwego ustawodawstwa przewidziany w art. 16 rozporządzenia 987/2009 (por. K. Ślebzak, Podleganie ubezpieczeniu społecznemu w przypadku jednoczesnego wykonywania pracy i prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium przynajmniej dwóch państw członkowskich UE, Praca i Zabezpieczenie Społeczne 2012 nr 11, s. 33). Powyższe stanowisko ma uzasadnienie w art. 1 pkt a rozporządzenia 883/2004, który na potrzeby stosowania tego rozporządzenia definiuje pojęcie „pracy najemnej” (określenie „praca najemna” oznacza wszelką pracę lub sytuację równoważną, traktowaną jako taka do celów stosowania ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego państwa członkowskiego, w którym taka praca lub sytuacja równoważna ma miejsce).

Przenosząc powyższe na grunt analizowanej sprawy, odwołujący domagał się ustalenia wobec niego ustawodawstwa właściwego słowackiego, informując, że jednocześnie prowadzi działalność gospodarczą na terytorium Polski (w Polsce ma też miejsce zamieszkania) oraz wykonuje pracę najemną na podstawie stosunku pracy z pracodawcą słowackim. Odwołujący niewątpliwie w świetle tych okoliczności wszedł w stosunki ubezpieczenia społecznego o charakterze transgranicznym przez jednoczesne wykonywanie działalności i pracy najemnej w różnych państwach, stąd koniecznym stało się zbadanie, czy spełnia warunki ubezpieczenia ustanowione przez system zabezpieczenia społecznego w prawie krajowym wskazanym przez normy kolizyjne jako właściwe. W tym wypadku organ ubezpieczeń społecznych miejsca zamieszkania ubezpieczonego był uprawniony tylko do wskazania ustawodawstwa właściwego stosownie do art. 13 ust. 3 rozporządzenia 883/2004 (por. także wyrok Sądu Najwyższego z 23.08.2007 r., I UK 68/07, OSNP 2008 nr 19-20, poz. 300), nie miał natomiast kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym. Ocena ta mogła nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanego przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy i mogła być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować.

Sąd Okręgowy, opierając się na twierdzeniach instytucji ubezpieczeniowej, uznał, że skarżący wykonywał pracę o charakterze marginalnym. Zauważyć przy tym należy, że organ rentowy, w zasadzie wyłącznie w oparciu o treść pisma Socialna Poistovna oraz niedostarczenie dokumentu (...), stwierdził, że G. T. podlega ustawodawstwu polskiemu.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że na podstawie tak sformułowanego stanowiska instytucji słowackiej oraz w związku z faktem, iż G. T. nie przedłożył w organie rentowym żadnych dokumentów potwierdzających podleganie ubezpieczeniom według prawa słowackiego, pozwany nie uzyskał podstaw do ustalenia, iż wnioskodawca winien podlegać ustawodawstwu polskiemu. W ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd Okręgowy niezasadnie tym samym uznał, że w oparciu o ten materiał, organ rentowy mógł już wydać decyzję ostateczną.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew stanowisku pozwanego, a za nim Sądu Okręgowego, to organ rentowy winien przedsięwziąć starania o uzyskanie jednoznacznego i niebudzącego żadnych wątpliwości stanowiska instytucji słowackiej, a nie upatrywać, w ograniczonej dokumentacji przedłożonej przez wnioskodawcę, podstaw do odstąpienia od ponownego zwrócenia się do Socialnej Poistovnej o zweryfikowanie przedstawionych przez nią informacji. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, samo stanowisko instytucji słowackiej, wynikające ze złożonej przez nią pisemnej informacji nie było wystarczająco precyzyjne, konkretne i jasne, a ponadto organ słowacki nie nadesłał na prośbę ZUS formularza (...).

Należy wskazać, że organ rentowy, a za nim Sąd Okręgowy, nie wziął pod uwagę na jakiej podstawie odwołujący dysponował kserokopią formularza druku (...). Należy wskazać, że formularz (...) wydawany jest wyłącznie na wniosek zainteresowanej instytucji. Służy on do wymiany informacji o przebytych okresach ubezpieczenia między zainteresowanymi instytucjami państw członkowskich UE/EFTA, tj. instytucją, do systemu której zamierza przystąpić dana osoba a instytucjami, w których osoba ta była uprzednio ubezpieczona. Formularz (...) nie jest wydawany na wniosek osoby zainteresowanej. Ponadto, zgodnie z art. 12 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – dokumenty potwierdzające przebyte (tj. zakończone) okresy ubezpieczenia zdrowotnego mogą być wystawione wyłącznie w przypadku wystąpienia z wnioskiem przez zainteresowaną instytucję.

Sąd Apelacyjny wskazuje również, że jeśli intencją zainteresowanego jest uzyskanie potwierdzenia podlegania wskazanemu przez niego ustawodawstwu, to temu służy wniosek o wydanie poświadczenia na formularzu (...) którego podstawę stanowi art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego. Wówczas ocena takiego żądania należy do organów i instytucji właściwych tego państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo miałoby być zastosowane. Z kolei wydanie tego poświadczenia będzie wiążące dla państwa miejsca zamieszkania przy ustaleniu ustawodawstwa właściwego tak długo, jak nie zostanie wycofane/unieważnione. W tej to właśnie procedurze zainteresowany może dochodzić swoich praw wynikających z norm kolizyjnych rozporządzenia podstawowego i tym samym doprowadzić do ustalenia ustawodawstwa państwa miejsca wykonywania pracy - zgodnie ze swoim żądaniem. W zależności zatem od swoich intencji, zainteresowany może poddać się procedurze koordynacyjnej angażującej wszystkie zainteresowane państwa członkowskie, w której niemożliwe jest podważanie co do meritum ich wspólnego porozumienia w sprawie ustalenia ustawodawstwa właściwego (wystąpić w wnioskiem o ustalenie ustawodawstwa właściwego), albo skorzystać z procedury umożliwiającej zakwestionowanie stanowiska państwa członkowskiego miejsca wykonywania pracy co do niepodlegania jego ustawodawstwu (wystąpić z wnioskiem o wydanie poświadczenia(...)) (Wyrok SN z dnia 4 kwietnia 2017 r. II UK 248/16).

Należy również wskazać, że apelujący podnosił, że to pracodawca ponosił koszty jego zakwaterowania i dojazdów, jednakże nie poparł tych twierdzeń żadnymi dokumentami, aczkolwiek organ rentowy stwierdzając, że praca odwołującego miała charakter marginalny, bowiem była ekonomicznie nieopłacalna, winien przeanalizować swoje stanowisko chociażby pod tym kątem.

Skarżący w swojej apelacji wskazywał również, że postępowanie toczyło się bez udziału jego słowackiego pracodawcy, tj. (...)s.r.o., którą w jego ocenie należało uznać za podmiot zainteresowany, a więc stosownie do art. 477¹¹ § 2 k.p.c., spółka powinna była zostać zawiadomiona przez Sąd o toczącym się postępowaniu bowiem nie brała udziału w sprawie.

Odnosząc się do powyższego stanowiska, Sąd Apelacyjny wskazuje, że zainteresowanym w rozumieniu art. 477¹¹ § 2 k.p.c. jest podmiot, którego praw i obowiązków bezpośrednio dotyczyć może wynik toczącej się sprawy. W analizowanej sprawie, wbrew twierdzeniom apelującego, wymienionego pracodawcy nie sposób uznać za podmiot zainteresowany. Rzeczona sprawa dotyczy bowiem ustalenia ustawodawstwa państwa jakiego w zakresie ubezpieczeń społecznych ma podlegać odwołujący, który jest osobą prowadzącą działalność gospodarczą i wykonująca pracę najemną na terenie dwóch różnych państw członkowskich. Rodzaj i charakter tej sprawy w żadnym razie nie dotyczy zatem bezpośrednio praw i obowiązków wskazanego słowackiego pracodawcy odwołującego.

Sąd Apelacyjny stwierdza, że ponowne rozpoznanie sprawy przez organ rentowy powinno jednoznacznie wyjaśnić, w ramach prawidłowo zastosowanej procedury współpracy z organem słowackim, czy w stosunku do wnioskodawcy słowacki organ rozstrzygnął wiążąco we właściwej mu procedurze, że uznaje G. T. za świadczącego pracę najemną na terenie Słowacji, a w związku z tym osobę podlegającą ustawodawstwu słowackiemu. W tym względzie organ rentowy, kierując stosowne zapytanie do strony słowackiej, winien uzyskać od niej jednoznaczne stanowisko w zakresie podlegania przez G. T. ubezpieczeniom słowackim. Ustalenie to winno się zaś opierać na pozyskanym przez organ rentowy właściwym dokumencie – prawomocnej decyzji, formularzu(...) (odmowie jego wydania).

W zależności od tego, jak zadecyduje ostatecznie organ słowacki w tym zakresie, polski organ rentowy rozstrzygnie następnie o właściwym ustawodawstwie dla wnioskodawcy co do okresu transgranicznego zbiegu tytułów ubezpieczenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok wraz z poprzedzającą go decyzją i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu na podstawie art. 477^{14a} k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

del. SSO Roman Walewski	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Małgorzata Aleksandrowicz
-------------------------	----------------------	-------------------------------